

הנחיות להגשת בקשה לביצוע מחקר מבוסס מת"ל

אוקטובר, 2024

מסמך זה מגדיר את העקרונות המנחים לשימוש במערכת מת"ל או בתוצריה לצרכי מחקר. המסמך מפרט את הכלים הכלולים במערכת מת"ל והתוצרים (נתונים) המופקים באמצעותה, את הגורמים הרשאים להגיש בקשות לשימוש בכלים ובנתונים, ואת הליך הגשת הבקשות.

1. מת"ל: כלים ונתונים

בקשות לביצוע מחקר מבוסס מת"ל יכולות להתייחס לשימוש בכלים או לשימוש בתוצאות האבחון באמצעות מת"ל שנאספו במרכזי אבחון שונים.

כלי אבחון

מערכת מת"ל כוללת את הכלים הבאים:

- ✓ 20 מבחנים ממוחשבים
- ✓ שאלון אישי
- ✓ שאלון ממוחשב לאבחון הפרעת קשב וריכוז

נתונים (תוצאות אבחון)

להלן הנתונים הנאספים ו/או מופקים במסגרת תהליך האבחון באמצעות מת"ל:

1. שאלון אישי (שמולא על ידי המאובחן)
2. מסמכי רקע נלווים (תעודות, מסמכים רפואיים ואבחוניים קודמים)
- נתונים השמורים במערכת האבחון הממוחשבת:
3. ציוני פריטים בכל המבחנים
4. ציונים מסכמים בכל המבחנים (ציוני תקן, ציונים מאוניים וציוני גורמים)
5. השוואה לאוכלוסייה קלינית הרלוונטית
6. הערכות תצפית בוחנת
7. דוח אבחון סופי כולל אבחנה ממוחשבת, אבחנה קלינית ופירוט ההתאמות שהומלצו.

2. עקרונות לשימוש בכלים או בנתונים של מערכת מת"ל לצרכי מחקר

מחקר המתבצע בתוך מרכז אבחון

- ✓ כל מרכז אבחון רשאי לבצע מחקר על בסיס נתוני מת"ל שנאספו במסגרתו ללא צורך בקבלת אישור אך תוך הקפדה על שמירת סודיות ועקרונות האתיקה המקצועית כמפורט בטופס א' לבקשת מידע ממאל"ו – המידע הנדרש והתחייבות לסודיות.
- ✓ חוקרים מתוך מרכזי האבחון יוכלו לפי בחירתם לשתף פעולה עם חוקרים מחוץ למרכז האבחון ובלבד שהמחקר כולו יבוצע במסגרת מרכז האבחון. כלומר לא יוצאו כלים או נתונים פרטניים מחוץ למרכז האבחון.
- ✓ חוקרים מתוך מרכז אבחון שיבקשו לבצע מחקר מבוסס מת"ל על סמך תוצאות אבחון שנאספו ממספר מרכזי אבחון יהיו כפופים לנהלים שהוגדרו עבור 'חוקרים חיצוניים'.

מחקר המתבצע על ידי חוקרים חיצוניים

- ✓ השימוש במערכת מת"ל ובתוצריה לצרכי מחקר מותנה באישור 'ועדת המחקר' של המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (מאל"ו).
- ✓ חוקרים המעוניינים לעשות שימוש במערכת מת"ל או בנתונים שנאספו על ידה יכולים להגיש בקשה לוועדת המחקר במאל"ו. אישור הבקשה כפוף לעמידה בתנאים הבאים:
 - (1) החוקרים עוסקים במסגרת התמחותם בחקר התפקודים הקוגניטיביים הנבדקים באמצעות מת"ל; (2) החוקרים עובדים במוסד אקדמי מוכר כגון, אוניברסיטה, מכללה, מוסד רפואי בעלי מעמד אקדמי או מכון מחקר אקדמי; (3) איכות הצעת המחקר ו-(4) חתימה על מסמך התחייבות לשמירה על סודיות הנתונים והמערכת (החוקר הראשי, עוזרי המחקר וכל בעלי הגישה למערכת).
- ✓ במקרה שהחוקרים מבקשים עיבוד נתונים ע"י מאל"ו תוגש לחוקרים הצעת מחיר על פי הערכת מספר שעות העבודה הנדרשות בהתאם לתעריף החשב הכללי באוצר. החיוב הסופי יבוצע על פי למספר שעות הייעוץ בפועל.
- ✓ בכל מקרה של בקשה לנתונים של תוצאות אבחון, יועמדו לרשות חוקרים חיצוניים אך ורק הנתונים השמורים במערכת האבחון הממוחשבת (ראו סעיפים 3-7 לעיל). נתונים אלה יועברו ללא מידע המאפשר את זיהוי הפונה והמאבחנת.
- ✓ בכל מקרה של בקשה לשימוש במערכת מת"ל, תינתן הרשאה לשימוש במערכת לשנה בלבד. במקרה הצורך ניתן יהיה להגיש בקשה להארכת השימוש לשנה נוספת.
- ✓ במקרה שנדרש לצורך המחקר זיהוי של פונים בעלי מאפיינים ייחודיים (לדוגמה, פרופיל לקות), יהיה על החוקרים לפנות ישירות למרכז/י האבחון לצורך זיהוי הפונים ולצרף מכתב המזמין פונים פוטנציאליים להשתתף במחקר. לאחר זיהוי הפונים הרלוונטיים, ישלח להם מרכז האבחון מכתב הצעה להשתתפות במחקר עם פרטי ההתקשרות של החוקרים.

- ✓ סטודנטים לתארים מתקדמים יוכלו להגיש בקשה לשימוש בכלים או בנתונים באמצעות המנחה בלבד.
- ✓ אחת למספר שנים יאסוף מאל"ו, מכלל מרכזי האבחון והחוקרים שקיבלו אישור להשתמש במערכת ובתוצריה, דוחות מחקר או פרסומים המתבססים על מת"ל וזאת כדי לאגם את כל הידע שנאסף ולהעמידו לרשות כלל החוקרים.

3. נוהל הגשת בקשה לביצוע מחקר מבוסס מת"ל

- מבנה הבקשה - חוקרים חיצוניים שירצו להשתמש בכלי האבחון של מת"ל או בנתונים מבוססי מת"ל יכולים להגיש בקשה ליועדת המחקר. הבקשה תהיה בהיקף של 3-10 עמודים ותכלול את המידע הבא: שמות החוקרים (שמות המנחים במקרה של עבודת מחקר לתואר שני או שלישי), השתייכות מוסדית, נושא המחקר, שאלות המחקר, סוג הכלים הנדרש או סוג הנתונים הנדרשים והיקפם מבחינת משתנים, נבדקים, ומאפיינים אחרים. פירוט של שיטת המחקר ולוח זמנים משוער לביצוע המחקר.
- עלויות – בקשה להפקת נתונים ממרכז אבחון אחד או יותר תהיה כרוכה בתשלום שייקבע לפי היקף העבודה שידרש ממאל"ו להפקתם.
- חובות החוקרים – בתוך שנתיים מקבלת הגישה למערכת או קבלת הנתונים יתבקשו החוקרים להגיש ליועדת המחקר דוח קצר המפרט את התקדמות המחקר. בתוך חמש שנים יתבקשו החוקרים להעביר לידי יועדת המחקר את תוצאות המחקר ובכלל זה דוחות טכניים ופרסומים בספרות המקצועית. הוועדה תהיה רשאית לפרסם את המידע באתר ייעודי למת"ל כדי שיעמוד לרשות קהילת המאבחנים והחוקרים העוסקים בתחום.

בקשות לשימוש במערכת או בנתונים המופקים מאבחון מבוסס מת"ל יש להפנות לד"ר ענבל חת, רכזת מקצועית למכוני האבחון של מת"ל, המרכז הארצי לבחינות ולהערכה, ת.ד. 26015 ירושלים

91260. inbahl@nite.org.il